

Vážení čtenáři,

Časopis Laissez Faire, který pro Vás připravuji od roku 1998, tímto číslem končí. Přerušuji jeho vydávání, protože maximum svého času budu věnovat budování nové politické strany. Principy svobody jednotlivce a volné soutěže na trhu zboží a služeb a principy národní suverenity a mezinárodní konkurence právních řádů – které jediné zaručují mír a prosperitu – budu nyní hájit na poli politickém.

Občanské sdružení Laissez Faire bude dále provozovat mezinárodní internetovou stránku sledující bruselské přerozdělování peněz evropských daňových poplatníků www.money-go-round.eu, kterou jsme vybudovali v uplynulém roce. Máme také v úmyslu připravit moderní internetovou stránku Laissez Faire, kde budou nejen články z minulých čísel, ale i pravidelně doplňované rubriky „Úřad na zrušení“ a „Daňové ráje“ a publikovány aktuální články nové. Tato nová internetová stránka by se měla zrodit na konci roku 2009.

Všem čtenářům Laissez Faire doporučuji předplatit si – nebo sledovat na internetu – newsletter a další publikace Centra pro ekonomiku a politiku (www.cepin.cz). V publikacích CEPu bude publikovat Mojmír Hampl, já i další autoři, se kterými jste se mohli setkávat zde.

Ubezpečuji Vás, že principy svobody a odpovědnosti, které jsem vždy hájil na stránkách tohoto časopisu, budu hájit i nadále, ať již v jakékoliv nové roli.

Váš

Petr Mach

Alandy možná neschválí Lisabonskou smlouvu a zamíří k nezávislosti

Není pravda, jak často tvrdí evropská propaganda, že „jen“ Irsko neschválilo Lisabonskou smlouvu a jen Česko dosud nehlasovalo. Nehlasoval mj. ani parlament finské autonomní provincie Aland (viz box), přičemž – díky unikátnímu postavení Alandu v rámci Finska – bez souhlasu Alandu není finská ratifikace kompletní a Lisabonská smlouva nemůže začít platit. Nejenže většina Alandů je vůči EU skeptická, alandská ústava vyžaduje na schválení souhlas minimálně 20 z 30 poslanců Lagtingetu, alandského parlamentu.

Alandská vláda stanovila finské vládě tzv. Čtyři podmínky, po jejichž splnění doporučí Alandskému parlamentu ratifikaci Lisabonské smlouvy: 1) Garance zastoupení Alandu v Evropském parlamentu, 2) Právo hájit se jako samostatná jurisdikce před Evropským soudním dvorem, 3) Právo vyjádřit svůj hlas v Radě ministrů EU a 4) Právo přezkumu uplatňování principů subsidiarity. Finsko dosud nebylo schopno alandské podmínky splnit,

takže Alandský parlament smlouvu nejspíš odmítne.

Když finští představitelé vyhrožovali, že neschválení povede k vypuzení Aland z EU, uvedl poslanec alandského parlamentu za stranu *Ålands Framtid* (Alandská budoucnost) Rolf Granlund: „Jestli nám vyhrožují propadnutím se do černé díry států jako Norsko, Faerské ostrovy nebo Ostrov Man, pak říkám, to by vůbec nebylo špatné, všechny tyto země mají s EU dojednány funkční obchodní dohody“. Kritické vůči EU jsou všechny politické strany na Alandu. Jak řekl časopisu Laissez Faire poslanec Lagtingetu Danne Sundman za stranu *Obunden Samling* („Nezávislé shromáždění“) i on za stávajících podmínek bude hlasovat proti a v alandském parlamentu podle jeho vyjádření není dostatečná většina pro ratifikaci Lisabonské smlouvy. (pm)

Zdroje:

http://www.liberalerna.ax/files/pm_lagtingets_debatt_vers6.doc
www.alandsframtid.ax

Åland (autonomní provincie Finska)

Růst HDP: 5,4%
Míra nezaměstnanosti: 2 %
Počet obyvatel: 27 153
HDP na osobu: 45 000 EUR
Inflace: 4,4 % (měna: euro)
Střední délka života: 80,8 roku
<http://www.asub.ax>

Alandy jsou autonomní provincií Finska s 27 tisíci švédsky mluvícími obyvateli. Toto souostroví - mezi Švédskem, Finskem a Estonskem patřilo Švédsku do roku 1809, kdy je švédský král postoupil spolu s další švédskou provincií – Finskem – Rusku. Když v roce 1917 vyhlásilo Finsko nezávislost na Rusku, získaly švédsky mluvící Alandy – usilující tehdy o znovupřipojení ke Švédsku - od Finska rozsáhlou autonomii. Ta byla v roce 1921 posvěcena konvencí podepsanou 10 státy pod patronací Ligy národů (předchůdkyní OSN). Finsko nesmí mít na základě této dohody na Alandech žádné vojenské základny a Alandané nesmí být nuceni sloužit ve finské armádě. Finsko vrací Alandům

každoročně veškeré daně vybrané na Alandech a o jejich rozdělování plně rozhoduje Alandský parlament. Finsko také nemůže bez souhlasu Aland uzavřít žádnou mezinárodní smlouvu, která by měla dopad na Alandy (tedy ani Lisabonskou smlouvu). Ve smlouvě o vstupu Finska do EU mají Alandy garantováno, že nejsou součástí daňové unie EU. Alandy mají z praktických důvodů daňovou unii s Finskem, nicméně stále si – jako jediní v EU – udržují prodej zboží bez DPH a spotřebních daní na trajektech v Baltském moři.

Alandy se dostaly nedávno do sporu s finskou vládou ohledně EU, když EU nařídila uplatňovat spotřební daně na tradiční alandský žvýkáci tabák a Alandy, které nejsou samostatnou členskou zemí EU, se nemohly samostatně hájit před Evropským soudním dvorem. To zvýšilo na ostrovech tendence k vystoupení z EU (viz LF únor 2006). Nedávno se Alandu podařilo získat mezinárodní uznání, když získal vlastní internetovou doménu .ax (viz LF únor 2007). Alandská vláda též zpracovala rozsáhlou případovou studii o vystoupení Grónska z Evropských společností (viz LF prosinec 2006).

Lichý princip předběžné opatrnosti

LORD DAVID RAMSBOTHAM

První, co mě napadlo, když jsem byl požádán o příspěvek na téma „princip předběžné opatrnosti“ bylo, že je v přímém rozporu s úslovím, které mi říkali rodiče v dětství – „Kdo nic neriskuje, nic nezíská“. Toto pravidlo bylo naprosto v souladu s filosofickou premisou povinnosti péče (duty of care) Lorda Eshera z konce 19. století, jmenovitě např. povinnosti rodiče, učitele či zaměstnavatele, kteří nesou odpovědnost za druhé, dbát na základě běžných znalostí a postupů, aby nedošlo ke zranění osob, za které nesou odpovědnost.

Tato povinnost, popisovaná někdy jako informovaná obezřetnost, brala v úvahu skutečnost, že při jakémkoliv podniku, inovaci či technologické změně existuje nevyhnutelný element rizika, že ale toto riziko nemůže být důvodem k tomu, abychom takové riziko nepodstoupili. Kdybychom nepodstoupovali riziko, nikdy by nedošlo k žádnému pokroku a žádný člověk ani národ nechce nehybně stát na místě. Záměrně zdůrazňuji slovo běžné, protože riziko by mělo být považováno za běžnou součást reálného života.

Takže co je vlastně ten princip předběžné opatrnosti, který – zdá se – v posledních letech vpadl do našich životů nebývalou měrou?

Údajně má počátky ve společensko-právní tradici Německa 30. let 20. století, kdy se soustředil kolem konceptu správné správy domácnosti. Nicméně ve druhé polovině 20. století, kdy se začal nově rozmáhat státní intervencionismus, byl tento koncept oprášen a využit jako čisté ospravedlnění státního plánování daleko za rámec toho, co bylo možné vědecky identifikovat jako potenciální riziko. V roce 2002 byl Evropskou komisí publikován 29stránkový

dokument, který z principu předběžné opatrnosti učinil oficiální doktrínu evropského práva, využívanou na každé úrovni evropské politiky jako vodítko pro regulace a nařízení a využívání vědeckého výzkumu. Ve stejném roce někdejší britský premiér Tony Blair dokonce požadoval, aby „odpovědná věda a odpovědná politika byly řízeny principem předběžné opatrnosti“.

Přitom to ale vypadá, jakoby nikdo vlastně nevěděl, co princip předběžné opatrnosti ve skutečnosti znamená. Říká nám, že nemáme přijímat žádná rizika? Nebo nám říká, že máme vyvažovat přínosy a náklady podstupování rizika? Nebo že

máme nakládat s riziky moderních technologií tak, abychom neohrozili budoucnost lidstva?

Ať už znamená cokoliv, je dnes princip předběžné opatrnosti masivně využíván jako ospravedlnění pro zakazování jakékoliv aktivity, která by mohla být shledána jako jakkoliv riskantní. Každý dokument založený na tomto principu je delší a delší. Modlitba Otče náš má 71 slov, Deset přikázání 260, Americká deklarace nezávislosti 460 slov. Evropská konvence o vývozu kachních vajec má 27 600 slov! Současně čelíme rozmachu jednoho amerického impertu – soudních žalob o náhradu škody

DIAMOND TRADE CENTER a. s. (DTC) je přední společností v oblasti obchodu s přírodními broušenými diamanty nejvyšší kvality s mezinárodními certifikáty.

Tato nejtvrdí měna světa bezpečně odolává všem otřesům finančních center, krizím a pádům akciových trhů i bank. I v této neklidné době významně zhodnocuje Váš majetek.

Investiční diamanty jsou spolehlivou, lukrativní a bezpečnou investicí. Jsou mobilní a celosvětově likvidní. Jsou nejkompaktnější formou bohatství, koncentrátem Vašeho majetku. Nepodléhají žádné evidenci státních institucí.

Profesionální zázemí mezinárodní společnosti a více než 10 let zkušeností na trhu v České republice i okolních zemích jsou rozhodujícími faktory pro výběr bezpečné investice s DTC.

**DIAMANTY NAKUPUJTE PŘÍMO U ZDROJE.
DTC JE ZDROJEM.**

DIAMOND TRADE CENTER a. s.
náměstí T. G. Masaryka 1130
290 01 Poděbrady

telefon: + 420 325 615 583
fax: + 420 325 615 623
e-mail: info@diamond-center.cz

www.diamond-center.cz

wisdoma.cz

- zakázkové vzdělávací kurzy
- řízení projektů
- zpracování projektů na klíč
- studie proveditelnosti
- projekty vzdělávání zaměstnanců
- investiční projekty
- projekty pro veřejnou sféru
- projekty technické pomoci

za cokoliv. V důsledku pak jakýkoliv počin, který může vyústit v riziko finanční penalizace, bude raději zavržen. Jinými slovy, je nám postupně vnucována kultura popírání rizika, kultura averze k jakémukoliv riziku.

Každého z vás jistě napadnou četné příklady z vašeho oboru, já se s vámi podělím o pár mých postřehů.

Byl jsem profesionálním vojákem a musím říct, že vojenský život bez rizika je nemyslitelný. Kam by asi došla jakákoliv vojenská operace, kdyby nikomu nebylo umožněno podstupovat riziko?

Předsedal jsem také správní radě nemocnice, kde bylo velké porodnické křídlo. Jednou jsem musel rozhodovat o návrhu na uzavření celého porodnického křídla, protože se někdo dočetl o obrovské finanční kompenzaci, která byla v nějaké

jiné porodnici přiznána soudem pacientce a která dosáhla jednoho procenta ročního rozpočtu nemocnice.

Policejní prezident nedávno uvedl, že 80 % práce policistů, kteří jsou najati na zajišťování pořádku na ulicích, zabere papírování – a čas na samotnou práci v terénu se tak smrskává na 20 %.

Byl jsem inspektorem věznic. Nedávno jsem navštívil novou ženskou věznici, jejíž ředitelka mi sdělila, že 90 % jejich práce zabere byrokracie. Může přežít organizace, je-li tak málo času jejich velitelů věnováno velení?

Výsledkem této vši předběžné opatrnosti je, že nám hrozí, že se staneme společností absolutně odmítající riziko. Mladým lidem nebude dovoleno zažívat běžná rizika neboli naučit se akceptovat je jako

běžnou součást pokroku. Hrozí, že když budou chráněni před všemi riziky, nebudou vědět jak si poradit s praktickými problémy neboli jak se naučit přežít. Takto společnost nedosáhla pokroku v minulosti a takto její ani nebude dosahovat v budoucnosti. Proto je princip předběžné opatrnosti, když je aplikován důsledně – jak je tomu v současnosti, škodlivý jak pro praktickou politiku, tak pro naši budoucnost. Pojdme se raději vrátit ke staré dobré radě „Kdo nic neriskuje, nic nezíská“.

Lord David Ramsbotham je členem horní komory britského parlamentu a sloužil jako generální ředitel královské vězeňské služby. Příspěvek přednesl na debatní soutěži Britské obchodní komory a následně sepsal pro toto poslední vydání Laissez Faire. Děkujeme. Překlad PM.

REGULAČNÍ POSTŘEHY MOJMÍRA HAMPLA

Dvě miniúvahy na rozloučenou

Jak je již čtenáři Laissez-faire zřejmé, na zatím neurčitou dobu se spolu s naším milým časopisem odmlčí i regulační postřehy. V tomto zatím posledním, 23. dílu, si proto dovoluji postupovat jinak než dříve a místo delšího souvislého textu k jednomu tématu nabídnu čtenářům na rozloučenou dvě miniúvahy. A ještě raději než kdy dříve si právě tentokrát v mailu přečtu případné reakce laskavých čtenářů na každou z nich.

O integraci spontánní a organizované

Spontánní integrací zemí a kontinentů, která probíhá přirozeně, není shora organizována a řízena, je nepochybně rozšiřující se mezinárodní dělba práce. Dnes jí říkáme též *globalizace*. Ta probíhá, když se odbourávají nepřirozené, státy vytvořené bariéry v mezinárodním obchodu a volném přeshraničním toku zboží, služeb, kapitálu, myšlenek a lidí. Pro ni stačí bariéry strhávat a dál nechat působit blahodárné spontánní síly přirozeného lidského jednání. Globalizace nepotřebuje svého ředitele, dohlázeatele či jakýkoli jiný centrální mozek. *Organizovaná integrace*, jakou je například posledních mnoho let probíhající integrace zemí Evropské unie, tento centrální mozek naopak vyžaduje. Je vírou v *lidský záměr*, nikoli v *lidské jednání*. Nemělo by proto překvapit, že tíž lidí, kteří odmítají globalizaci, tedy integraci spontánní, naopak velmi usilovně bojují za co nejlhubší integraci organizovanou, tedy shora řízenou a dohláženou.

Chvályhodnost či naopak zavrženíhodnost myšlenek je někdy možné identifikovat i podle toho, kdo dané myšlenky přijímá a kdo je naopak odmítá. Při pohledu na Evropu je smutným zjištěním, že nehlasiťšími zastánci dnešního mainstreamového přístupu k *organizované integraci* EU jsou povětšinou titíž, kteří ze *spontánní integrace*, tedy *globalizace* mají buď strach či ji rovnou odmítají. A mělo by to být jasným návodem k pochopení toho, kam se ona organizovaná integrace bude ubírat.

Proč roste stát?

O tom, proč zejména ve vyspělém světě má stát tendenci v dlouhém období bytnět, rozrůstat se a požírat vyšší a vyšší podíl celkově vytvořených zdrojů jednotlivých zemí, se vedou rozsáhlé polemiky mezi ekonomy i neekonomy. Některá vysvětlení jsou přijatelnější (moc zájmových skupin, dobývání renty, teorém mediánového voliče a jeho vazba na většinové rozhodování, teorie racionální neznalosti voličů apod.), některé naopak pro mě obtížněji přijatelná (teorém rostoucí komplikovanosti světa vyžadující rostoucí státní zásahy). Ale nemůže to být prostší? Základní východisko ekonomie zní: lidé mají nekonečné potřeby a k nim konečné zdroje pro jejich uspokojení, které vytvářejí přirozená rozpočtová omezení. Alespoň na trhu. Každý z nás ví, že nemůže za svůj plat či důchod koupit neomezené množství statků a služeb. U veřejných statků a služeb však takovéto přirozené omezení mnozí necítí. Zaplatí

povinný poplatek (daň), který by dobrovolně jistě neplatili a za ni pak chtějí nekonečný, neomezený objem veřejných statků. Když už jsem jednou něco dobrovolně zaplatil, proč bych neměl chtít po veřejném sektoru víc, než dnes dostávám, zvlášť když vidím, že za nemalý povinný poplatek veřejný sektor často poskytuje něco, co sám nepotřebuji, nevyužiji či dokonce vysloveně nechci? Proč nepožadovat veřejné statky bez omezení? Tím může narůstat objem poptávky po veřejných statcích a následně snaha správců veřejného prostoru (volených zástupců) tuto nabídku uspokojit, což vždy narazí na rozpočtové omezení, které se prolomí zvětšením příjmů veřejného sektoru a takto stále dál ad infinitum. Je to možná příliš zjednodušené, ale nemůže začarovaný kruh rostoucího státu právě takto fungovat? Napište.

Přeji všem krásné Vánoce a snad někdy v budoucnu zase nashledanou nad stránkami znovuobnoveného Laissez-faire!

Váš

Mojmír Hampl
(mojmir.hampl@cnb.cz)
viceguvernér ČNB,
je členem redakční rady LF

ÚŘAD NA ZRUŠENÍ

V této rubrice představujeme úřady, které žijí z peněz daňových poplatníků a jejichž existence je zbytečná nebo dokonce škodlivá. Jsme přesvědčeni, že odstraňování zbytečných úřadů je jediná cesta k omezení korupce a účinná cesta ke snížení daňového břemene.

EVROPSKÉ SPOTŘEBITELSKÉ CENTRUM

Úřad zřízen při Ministerstvu průmyslu a obchodu v roce 2005

Rozpočet: 7 milionů Kč

Činnost: Úřad má za úkol odpovídat na stížnosti nespokojených spotřebitelů, kteří chtějí reklamovat zboží koupené v cizině. V roce 2007 úřad obdržel od veřejnosti 404 dotazů. Na ně dává banální rady. Německé klientce české letecké společnosti, která tvrdila, že se jí ze zavazadlového prostoru v letadle ztratil notebook, poradili, že se v přepravních podmínkách může dočíst, že na notebook a další cenosti se náhrada z případné ztráty nevztahuje. České klientce, která po telefonu objednala spodní prádlo ze Švýcarska a pak nezaplatila, protože se jí zdálo drahé, poradili, ať firmě napíše dopis, že prádlo nechce. Úřad též v roce 2007 vyrobil deset tisíc letáků „Jak reklamovat zboží zakoupené v EU“.

Hospodaření: Úřad je z poloviny financován dotací z rozpočtu Ministerstva a z poloviny dotací z EU.

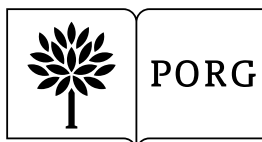
Verdikt: Úřad by měl být zrušen. Spotřebitel, který si není jist možností reklamace zboží koupeného v cizině, by si měl takový nákup řádně rozmyslet. Když si pak neví rady s reklamací, může se s prosbou o radu obracet na právníky či soukromoprávní spotřebitelské spolky (které by samozřejmě neměly dostávat žádné dotace; bohužel, jen Sdružení ochrany spotřebitele dostává na krytí provozních nákladů ročně dotaci 11 milionů).

Centrum pro ekonomiku a politiku

www.cepin.cz

Obhajoba principů svobody jednotlivce

Laissez-Faire, měsíčník pro svobodu jednotlivce. Čte se [lese-fér]. Vydává: občanské sdružení Laissez Faire. Adresa: Bozděchova 8, 150 00 Praha 5. Tel.: 603 228 753, mach@cepin.cz. Redakční rada: Petr Mach, Tomáš Jirsa, Jaroslav Bachora, Mojmír Hampl. Internetový archiv: www.petrmach.cz. Číslo účtu: 1011153517/5500. Náměty, články, reakce, zájem o předplatné, zájem o inzerci uvádějte na výše uvedený kontakt. Registrace MK 8183. ISSN 1212-8597

www.porg.cz

PORG Libeň – osmileté gymnázium se všeobecným zaměřením

Lindnerova 3, Praha 8

- osmnáctiletá tradice – založeno v květnu 1990
- rodinná atmosféra (jen 192 studentů)
- vynikající úspěšnost absolventů při zkouškách na žádané VŠ
- škola připravující studenty k mez. jazykovým zkouškám CAE, ZD a DELF
- mezinárodní program – rok studia v zahraničí na partnerských středních školách
- školné cca 40 000 Kč ročně

Nový PORG – osmileté česko-anglické gymnázium

Pod Krčským lesem 25, Praha 4-Krč

- česká škola pro studenty mluvící česky s výukou řady předmětů v angličtině
- kvalitní učitelé z anglicky mluvících zemí
- plánované zakončení studia českou státní maturitou i mezinárodně uznávanou
- zkouškou International Baccalaureate
- široká nabídka soc. stipendií i pro rodiny s průměrnými příjmy

Nový PORG – základní škola s rozšířenou výukou angličtiny

Pod Krčským lesem 25, Praha 4-Krč

- pětiletá základní škola s výrazně rozšířenou výukou angličtiny
- malá škola rodinného typu
- nízký počet dětí ve třídě
- jistota přijetí na gymnázium při dobrém prospěchu

Nakladatelství C. H. BECK

VOLKER TROMMSDORFF, FEE STEINHOFF

Marketing inovací

Brožované, cca 280 s, obj. č. BP 79

ISBN 978-80-7400-092-8

- Faktory úspěchu jako informační základ pro strategický marketing inovací
- Základní otázky marketingu inovací
- Marketing inovací dnes
- Strategický výzkum trhu
- Vývoj strategií pro marketing inovací (základní rozhodnutí o inovacích, pozice oboru činnosti, podpora managementu a přidělení zdrojů, rozhodování o čase, strategie patentů)
- Strategický průzkum trhu inovací výrobků (inovační impulz, hledání nápadů/ /kreativita, hodnocení nápadů a jejich selekce, strategický a operativní vývoj)
- Literatura, rejstřík

Publikaci lze objednat s 5% slevou v e-shopu na adrese www.beck.cz, nebo písemně na adrese: Nakladatelství C. H. Beck, Řeznická 17, 110 00 Praha 1 tel.: 225 993 959, fax: 225 993 920, e-mail: beck@beck.cz